

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА**

**Економіко-правовий факультет
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування**

**Методичні рекомендації
до виконання, оформлення та захисту курсових робіт
з дисципліни «Фінанси»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»**

**ОДЕСА
2022**

УДК 336 (072)
М545

Укладачі:

Дем'янчук Марина Афанасіївна
Маслій Наталя Дмитрівна

Рецензенти:

Яцкевич Інна Володимирівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, фінансів і бізнес-технологій Навчально-наукового інституту публічної служби та управління Національного університету «Одеська політехніка»;

Колесник Ольга Олексіївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

*Рекомендовано до друку Вченою Радою економіко-правового факультету,
ОНУ імені І.І. Мечникова*

Протокол № 8 від «12» травня 2022 р.

Методичні рекомендації до виконання, оформлення та захисту курсових робіт з дисципліни «Фінанси» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» [Електронний ресурс] / укладачі М. А. Дем'янчук, Н. Д. Маслій. — Одеса, 2022. — 44 с.

У методичних рекомендаціях наведено вимоги до виконання курсової роботи з дисципліни «Фінанси», її тематику, склад, обсяг та структуру, вказівки до виконання, правила оформлення, порядок захисту, список рекомендованої літератури та відповідні приклади. Основна мета рекомендацій – надати методичну допомогу студентам в організації науково-дослідницької діяльності та забезпечити єдині критерії оформлення курсової роботи з дисципліни «Фінанси».

УДК 336 (072)

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета і завдання курсової роботи	6
2. Завдання на курсову роботу.....	7
3. Склад, обсяг і структура курсової роботи.....	11
4. Вказівки до виконання розділів курсової роботи.....	13
5. Рекомендації до виконання вступу.....	15
6. Рекомендації до виконання графічної частини курсової роботи.....	17
7. Правила оформлення списку використаних джерел та літератури, посилань курсової роботи.....	19
8. Вказівки про порядок захисту курсової роботи.....	22
Список рекомендованої літератури.....	26
Додатки.....	36
Додаток А. Приклад оформлення титульного аркушу.....	37
Додаток Б. Приклад оформлення змісту.....	38
Додаток В. Приклад оформлення вступу.....	39
Додаток Г. Приклад оформлення розділів курсової роботи...	42
Додаток Д. Критерії оцінки.....	43

ВСТУП

Складовим елементом навчального процесу підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» є виконання курсової роботи з дисципліни «Фінанси» з метою професійної і практичної підготовки. Процес написання, оформлення та захисту курсових робіт з дисципліни «Фінанси» повинен відповідати вимогам цих Методичних рекомендацій, що призначені для студентів денної та заочної форм навчання, а також для наукових керівників курсових робіт.

Курсова робота з дисципліни «Фінанси» є одним із перших самостійних наукових досліджень, які виконують здобувачі, має внутрішню єдність, відображає хід і результати розробки обраної теми і ґрунтується на критичному огляді бібліографічних джерел. Вона повинна відповідати сучасному рівню розвитку науки, а її тема – бути актуальною. Сукупність отриманих у такій роботі результатів повинна свідчити про наявність у її автора навичок наукової праці в обраній галузі професійної діяльності. Курсова робота повинна адекватно відображати як загальнонаукові, так і спеціальні методи наукового пізнання в кожному конкретному випадку.

Основним принципом написання курсової роботи: є принцип науковості, згідно з яким зміст курсової роботи має бути повністю узгоджений із сучасними науковими даними.

Процес написання, оформлення та захисту курсових робіт спрямований на формування елементів наступних компетентностей та результатів:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК 02. Розуміння особливостей функціонування сучасних

світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК 03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК 04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК 05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК 06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

Програмні результати навчання

ПР 02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР 03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР 04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР 05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР 06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР 09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Розвиток економіки в країні значною мірою залежить від того, наскільки розвинута та ефективно функціонує фінансова система, від ступеня економічної обґрунтованості прийнятих рішень, в тому числі в галузі фінансів, від рівня професійної підготовки фахівців, що здатні вирішувати актуальні проблеми у фінансовій сфері.

Метою курсової роботи з дисципліни «Фінанси» є закріплення, поглиблення й узагальнення теоретичних знань і практичних умінь студентів, здобутих за час навчання, їхнє застосування для комплексного вирішення конкретного фахового завдання, удосконалення навичок самоосвіти, наукового дослідження, вивчення та узагальнення новітніх трендів з фінансів.

Для досягнення поставленої мети курсової роботи необхідно вирішити наступні завдання:

- оволодіти фінансовими категоріями; опанувати фінансову термінологію;

- забезпечити високий теоретичний рівень курсової роботи на основі глибокого вивчення Законів України, Постанов Кабінету Міністрів України, інструктивних та методичних матеріалів Міністерства фінансів України, Державної податкової служби України;

- ґрунтовно ознайомитись з навчальною та науковою літературою з обраної теми дослідження для найбільш повного розкриття дискусійних питань та висвітлення досліджуваних проблем;

- продемонструвати вміння аналізувати цифровий матеріал з теми курсової роботи, виявляти тенденції та закономірності фінансових процесів, їх пропорції та чинники впливу;

- гармонійно поєднувати теоретичні положення з діагностикою фінансових явищ та процесів з аналізом цифрового матеріалу;

- здійснювати оцінку виробничих ситуацій і діючої практики, доповнювати роботу плановими та прогнозними даними конкретних економічних суб'єктів;

- забезпечити необхідний науковий стиль викладу матеріалу, належне оформлення курсової роботи згідно вимог.

2. ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

Тематика курсових робіт повинна відповідати цілям і завданням професійної підготовки фахівців на сучасному рівні розвитку науки і практики, завданням навчальної дисципліни. В окремих випадках тематика може бути також комплексною і охоплювати низку взаємопов'язаних питань з інших дисциплін.

Тема курсової роботи обирається студентом із наведеної тематики. Студент може змінити назву теми курсової роботи (розширити, звужити її) або запропонувати для розробки іншу тему, не зазначену в приблизній тематиці та погодити із науковим керівником. Далі розробляється план написання курсової роботи з урахуванням завдань та специфіки об'єкта дослідження, після чого узгоджується з керівником курсової роботи.

Після закріплення теми курсової роботи студент вивчає літературні джерела (підручники, навчальні посібники, нормативно-правові акти, методики, наукові монографії, брошури, наукові статті тощо), що стосуються обраної проблеми. Ознайомлення з теоретичним базисом теми курсової роботи доцільно розпочинати з підручників та навчальних посібників, де матеріал викладений послідовно та систематизовано. Водночас, не можна обмежуватись лише підручниками, доцільно використовувати також і періодичні видання, методичні рекомендації, збірники наукових праць, журнали, оглядову інформацію тощо. Найбільш доцільним є використання студентом монографій, іноземної та перекладеної наукової літератури.

За опрацьованими літературними джерелами студент повинен вивчити та викласти у відповідних розділах курсової роботи сучасний стан теорії та практики з обраної тематики. Практичною частиною написання курсової роботи є аналіз економічних та фінансових показників рекомендованих об'єктів дослідження. У ході цього дослідження необхідно проаналізувати статистичні дані щодо вибраної теми в цілому по Україні та області, місту. Аналітичний матеріал варто наводити по ходу викладу окремих питань теми, погоджуючи його з відповідними теоретичними положеннями. Бажано зробити порівняльний аналіз із досліджуваної тематики (якщо це можливо) стосовно зарубіжних країн.

Найбільша кількість публікацій із фінансових питань міститься в журналах «Фінанси України», «Економіка України», «Фінансовий

ринок», «Актуальні проблеми економіки», «Урядовий кур'єр», «Бізнес», «Вісник Одеського національного університету. Економіка», «Ринкова економіка: : сучасна теорія і практика управління» та інших. Законодавчі акти публікуються у «Відомостях Верховної Ради України» та інших періодичних виданнях. Статистичну інформацію можна знайти в спеціальних виданнях Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Міністерства соціальної політики України, Пенсійного фонду України, Національного банку України, Рахункової палати України, Державної податкової служби України, Державної аудиторської служби України, Державної фіскальної служби України, Державної казначейської служби України, Державної служби статистики України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку і інших державних та міжнародних установах.

Тематика курсових робіт

1. Соціально-економічна сутність фінансів як особливої форми економічних відносин.
2. Еволюція, сучасний стан та перспективи розвитку комерційних та некомерційних фінансових послуг в Україні.
3. Роль фінансів в умовах глобалізації.
4. Зміст, організація і шляхи вдосконалення фінансового контролю.
5. Проблеми оздоровлення фінансової системи України в умовах глобалізаційних перетворень.
6. Оптимізація структури фінансової системи України.
7. Організація управління фінансами в Україні та шляхи його вдосконалення.
8. Шляхи фінансової стабілізації в Україні.
9. Особливості формування механізму емісійної діяльності банків.
10. Фінансова політика України в умовах глобалізації.
11. Фінансовий механізм та проблеми його становлення в Україні.
12. Підвищення результативності державного фінансового контролю.
13. Аналіз використання системно-синергетичного підходу сталого розвитку в практичній діяльності фінансових установ.
14. Інтеграційні форми реалізації стратегії розвитку фінансових установ.
15. Роль фінансових кластерів у забезпеченні розвитку економіки України.

16. Еволюційно-теоретичні моделі сталого розвитку підприємств.
17. Дослідження механізмів інтеграції фінансових послуг на різних рівнях національної економіки.
18. Фінансові ресурси держави: проблеми формування та ефективного використання.
19. Державний фінансовий контроль як інструмент бюджетної політики держави.
20. Фінансовий контроль як інструмент забезпечення формування та ефективного використання фінансових та матеріальних ресурсів
21. Роль державних фінансів в умовах розвитку фінансових відносин.
22. Елементи контролінгу ефективності використання бюджетних коштів.
23. Роль бюджету в економічному і соціальному розвитку держави.
24. Фінансовий менеджмент інтелектуального потенціалу суб'єктів господарювання
25. Сучасні інструменти управління підприємницькими ризиками фінансових установ (наприклад, дью ділідженс, комплаєнс та інші)
26. Бюджетний механізм та фактори бюджетної безпеки держави.
27. Концептуальні заходи щодо управління бюджетними ресурсами в Україні.
28. Державний бюджет, проблеми формування та використання ресурсів.
29. Склад та структура Державного бюджету України.
30. Проблеми формування дохідної частини Державного бюджету України.
31. Видатки Державного бюджету України.
32. Вплив податкової політики на економічну і соціальну стабільність підприємств.
33. Удосконалення податкового механізму на основі визначення податкового потенціалу.
34. Роль податкової системи в інвестиційній політиці України.
35. Податкові важелі забезпечення сталого економічного розвитку.
36. Бюджетна політика у забезпеченні соціально-економічного розвитку регіону
37. Фінансова незалежність органів місцевого самоврядування та шляхи її забезпечення.

38. Методи фінансування соціально-економічних програм органів місцевого самоврядування
39. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів: проблеми і шляхи їх вирішення.
40. Міжбюджетні трансферти та їх роль у зміцненні фінансової бази місцевих фінансів.
41. Місцеві податки та збори: внесок у забезпечення фінансової стабільності регіонів.
42. Пенсійне забезпечення в Україні та шляхи його розвитку.
43. Джерела формування доходів державних цільових фондів України.
44. Організаційні та правові норми функціонування цільових фондів зарубіжних країн.
45. Взаємовідносини підприємств з державними цільовими фондами.
46. Проблеми залучення фінансових ресурсів, формування структури та повернення державного боргу України.
47. Управління бюджетним дефіцитом у розвинутих країнах.
48. Державний кредит та його розвиток в Україні.
49. Державні запозичення та фінансова безпека української держави.
50. Оцінка ризиків діяльності фінансових установ та їх страхування в сучасних умовах.
51. Діагностика економічної безпеки фінансових установ.
52. Проблеми розвитку страхового ринку України.
53. Особливості фінансово-господарської діяльності страхових товариств.
54. Взаємодія банківських установ та страхових компаній на фінансовому ринку України
55. Аналіз конкурентних відносин фінансового ринку України.
56. Методи аналізу фінансового ринку України.
57. Розвиток фінансової системи України з урахуванням концепції «Blue Ocean»
58. Франкібізнес як нова концепція управління бізнесом у фінансовій сфері
59. Форфейтингові фінансові компанії та їх роль на фінансовому ринку.
60. Ф'ючерсні та форвардні ринки, особливості розвитку в Україні.
61. Збалансований розвиток глобальної фінансової екосистеми

- 62. Уніфікація і гармонізація державних фінансів країн-членів ЄС.
- 63. Світові фінансові кризи та їх вплив на фінансову безпеку держави.
- 64. Міжнародне оподаткування і офшорні центри.
- 65. Види та характеристика міжнародних кредитів України.

3. СКЛАД, ОБСЯГ І СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Робота повинна мати чітку й логічну структуру, складовими якої є:

- титульний аркуш (додаток А);
- зміст (додаток Б);
- перелік умовних позначень (за необхідності);
- вступ (додаток В);
- основна частина (розділи роботи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Обсяг основної частини роботи має бути в межах 25-35 друкованих сторінок стандартного формату А4 (без урахування додатків), при цьому: вступ – 2-3 сторінки, висновки 2-3 сторінки. Основна частина, як правило, поділяється на два-три розділи і в їх межах – на підрозділи – таким чином, щоб обсяг розділу (який не поділяється на підрозділи) був обсягом 10-12 сторінок, а обсяг будь-якого з підрозділів – не менше 4 сторінок. Зазначений обсяг розрахований на використання при його оформленні комп'ютерної техніки.

Всі сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами по порядку від титульного аркуша до останнього, без пропусків і повторень. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, другою – зміст, на першій сторінці номер не ставиться. На наступних сторінках номер проставляється в правому верхньому кутку без крапки. Список використаних джерел включається в загальну нумерацію, і останнім листом роботи нумерується останній аркуш списку літератури.

Такі структурні частини роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких

розміщені згадані структурні частини курсової роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх, заголовки, тобто не можна друкувати: “І. ВСТУП” або “Розділ 6. ВИСНОВКИ”. Номер розділу ставлять після слова “РОЗДІЛ”, після номера крапку не ставлять, на наступній строчці друкують заголовок розділу. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу.

Текст роботи має бути оформлений: шрифт Times New Roman, розмір 14; абзац – 1,25; вирівнювання – по ширині; відступ зліва та справа – 0; інтервал до та після – 0; міжрядковий інтервал 1,5. Поля з усіх боків 20 мм. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою.

Приклад оформлення титульного аркушу наведено у додатку А.

Приклад оформлення змісту наведено у додатку Б.

Заголовки структурних частин роботи мають бути надруковані великими літерами з вирівнювання по центру: ВСТУП, ЗМІСТ, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ. Кожний структурний елемент необхідно починати з нової сторінки.

Приклад оформлення вступу наведено у Додатку В.

Основна частина роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів (приклад оформлення наведено у додатку Г). У розділі подається характеристика функцій окремих підрозділів. Кожний розділ починають з нової сторінки, пункти є продовженням розділів та розміщуються на тих же сторінках.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами без знаку №.

Таблиці (рисунки) в роботі нумерують послідовно в межах розділу. Таблиці (рисунки) представлені в першому розділі матимуть нумерацію 1.1, 1.2, 1.3 і т. д.

Додатки нумерують наскрізно в тому порядку, в якому вони згадуються тексті. Нумерація додатків здійснюється літерами в алфавітному порядку за виключенням букв: Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Кожний додаток починається з нової сторінки. Слово «Додаток» наводиться з вирівнюванням по правому боку сторінки та виділяють напівжирним шрифтом.

4. ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ РОЗДІЛІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Конкретний зміст курсової роботи та її структура визначається студентом разом з керівником.

Основна частина містить два-три розділи:

1. Теоретичні аспекти проблеми (відповідно до обраної теми).
2. Аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми (відповідно до обраної теми роботи).
3. Основні шляхи вирішення досліджуваної проблеми (пропозиції автора курсової роботи щодо досягнення її основної мети).

Назви розділів повинні бути узгоджені з темою курсової роботи.

В основній частині належить викласти основні теоретичні та методичні положення курсової роботи згідно з обраною темою.

У *першому розділі* основної частини (теоретичному) курсової роботи розкривається сутність розглянутої економічної категорії (об'єкта дослідження). Необхідно вивчити законодавчо-нормативну базу України, суб'єктів господарювання. Розкриваються основні поняття, підходи до трактування основних категорій, розв'язання даної проблеми дослідження. Варто показати власну позицію студента в оцінюванні проблеми і можливості її розв'язання. Необхідно робити посилання на літературні джерела, які використовуються, і точки зору авторів, що цитуються. Теоретичну частину роботи доцільно ілюструвати рисунками, схемами, діаграмами й іншими наочними матеріалами (приклад оформлення таблиць та рисунків наведено у додатку Г).

Результати дослідження законодавчої бази бажано оформити у вигляді таблиці (наприклад, у формі табл. 1).

Таблиця 1

Огляд законодавчої регулюючої бази

№ пор.	Повна назва законодавчого (нормативного) акту, дата прийняття і остання редакція	Основні питання, що регламентуються (регулюються)

Джерело: сформовано автором на основі даних [5-6].

Після таблиці необхідно навести короткий підсумок щодо проведеного аналізу та висловити своє ставлення до повноти та характеру врегулювання тієї чи іншої проблеми з боку держави.

Обов'язково в курсовій роботі виділяються проблемні та дискусійні аспекти дослідження. Кожен студент у відповідності до своєї теми повинен самостійно обрати 1–2 ключових терміни щодо предмету дослідження та навести їх тлумачення, які містяться в різних джерелах (економічна література, періодичні видання, законодавчі та інші нормативні акти тощо). Ці дослідження доцільно оформити у вигляді таблиці (приклад її наведено у табл. 2). Тлумачення необхідно проаналізувати і висловити своє відношення та обґрунтувати його щодо відповідності їх економічній й фінансовій природі.

Таблиця 2

Узагальнення підходів до трактування категорії «термін 1», «термін 2»

Категорія	Визначення	Автор	Джерело

Джерело: сформовано автором на основі даних [5-6].

При написанні **другого розділу** (аналітичного) обов'язковим для розкриття теми курсової роботи є залучення числових даних. У ході дослідження необхідно проаналізувати статистичні дані щодо вибраної теми, джерелом яких є статистичні щорічники, дані офіційних сайтів, звітні дані по об'єкту дослідження.

Аналітичний матеріал має бути наданий у вигляді таблиць і рисунків (схем, діаграм, графіків), які повинні бути логічним продовженням викладених теоретичних положень. На кожну таблицю та рисунок потрібно давати посилання на джерело інформації, супроводжувати їх аналізом змісту та висновками. Усі наведені в тексті цитати також потрібно супроводжувати посиланнями на відповідні джерела. Бажано зробити порівняльний аналіз із досліджуваної тематики (якщо це можливо) стосовно зарубіжних країн.

У рекомендаційній частині (**третьому розділі**) здобувачам необхідно розглянути основні шляхи розв'язання визначених у другому розділі проблемних питань, показати уміння вибрати й обґрунтувати найбільш ефективний з них. При цьому знайдений шлях варто співвіднести з відповідною практикою і врахувати світовий досвід у даній сфері.

Висновки курсової роботи повинні мати зв'язок з результатами проведеного дослідження. У висновках курсової роботи підбивають підсумки з усіх висвітлених питань, визначаються шляхи і напрями

розв'язання проблемних аспектів теми. Рекомендації можуть бути розроблені студентом як самостійно на підставі практичного досвіду, так і через узагальнення пропозицій, що містяться у літературних джерелах. Висновки повинні висвітлювати рішення поставлених на початку дослідження завдань.

За необхідності до курсової роботи додаються додатки. У додатки доцільно виносити допоміжний матеріал, який при включенні в основну частину робить текст громіздким. Це можуть бути: звітність підприємства, поточні розрахунки, таблиці допоміжних чи вихідних цифрових даних, інструкції, методики, розроблені в процесі виконання роботи, ілюстрації допоміжного характеру, запропоновані форми документів, інші розробки, що рекомендовані до впровадження.

5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ВСТУПУ

У вступі необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми із урахуванням останніх досліджень і публікацій, визначити мету і завдання курсової роботи, вказати предмет і об'єкт курсової роботи, методи та інформаційну базу дослідження, що використовувались під час написання курсової роботи, а також дати коротку характеристику структури роботи. Структурні елементи вступу виділяються жирним шрифтом.

Актуальність теми дослідження. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (задачі) обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку об'єкту дослідження зокрема, та загалом, - відповідної галузі науки чи виробництва, особливо на користь України. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне - сутність проблеми або завдання.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету роботи і задачі, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета дослідження – це те, що має бути досягнуте внаслідок виконання курсової роботи з дисципліни «Фінанси».

Сформульована мета дослідження визначає його завдання, які частіше за все виступають як часткові, порівняно самостійні цілі.

Задачі формулюються відповідно до плану курсової роботи. Бажано вживати такі ключові слова щодо постановки завдань:

дослідити, визначити, з'ясувати, дослідити, проаналізувати, оцінити, обґрунтувати, запропонувати тощо. Перелік завдань дослідження визначається послідовністю, що зумовлена внутрішньою його логікою відповідно до плану курсової роботи.

Об'єкт і предмет дослідження. Дуже важливо розрізняти поняття «об'єкт» і «предмет» дослідження. Як правило, під *об'єктом дослідження* розуміється визначена економічна категорія або проблема, досліджувана у роботі. Об'єкт дослідження – це явище (предмет або процес), яке є причиною проблемної ситуації внаслідок чого обирається для вивчення. Це та частина практики або наукового знання (якщо дослідження теоретичне), з якою магістрант має справу. Об'єкт завжди повинен знаходитися в галузі даної науки або процесу і не виходити за їх межі.

Предмет дослідження – це більш конкретна характеристика визначених аспектів об'єкта. Предмет дослідження є більш вузьким поняттям, чим об'єкт. Предмет дослідження – це особлива проблема, окремі сторони об'єкту, його властивості і особливості, які повинні бути досліджені в роботі, не виходячи за межі досліджуваного об'єкту. Предмет є частиною, елементом об'єкта. Один і той же об'єкт може служити предметом різних досліджень.

Наприклад, об'єктом дослідження є фінансова система України, а предметом дослідження слугує бюджетна система України, що є її складовою ланкою. Або, наприклад, об'єктом дослідження є система фінансового планування діяльності установ охорони здоров'я, а предметом дослідження є сукупність принципів і методів організації фінансового планування діяльності зазначених організацій.

При формулюванні предмета дослідження потрібно знати, що він повинен співпадати з його темою або звучанням бути дуже близький до неї. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне й часткове. Предмет дослідження визначає тему курсової роботи.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів. Такими методами, наприклад, можуть бути логічні та емпіричні методи пізнання економічних механізмів, форм управління, методи порівняльного,

факторного, проблемно-ситуаційного, статистичного, техніко-економічного аналізу, прогнозування економічних процесів та інші.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження повинні бути наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України та інших країн, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, агентств, дані звітності фінансових, банківських, страхових установ, офіційних статистичних збірників тощо.

Структура курсової роботи містить опис структури та обсяг дослідження.

6. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Таблиці слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті.

Наприклад:

Порівняння потреб у бюджетних асигнуваннях і можливостей їх фінансування в Україні представлено у табл. 1.1 [9].

Таблиця 1.1

Порівняння потреб у бюджетних асигнуваннях і можливостей їх фінансування в Україні

Стаття видатків	Запити міністерств, млрд. грн.	Оцінка МФУ, виходячи із можливостей фінансування млрд. грн.	Відсоток задоволення потреб, %
Усього видатків, у т.ч.	79,02	27,98	35,4
Наука	1,9	0,34	17,9
Освіта	9,61	3,89	40,5
Соціальний захист і соціальне забезпечення	13,10	3,8	29,0
Культура і мистецтво	5,16	0,27	5,2
Фізкультура і спорт	3,42	0,1	2,9
Будівництво	5,29	0,15	2,8

Джерело: складено автором на основі даних [9].

Якщо таблиця запозичена, то в кінці таблиці необхідно записати «Запозичено з ...». це і надати посилання на першоджерело У випадку, коли таблиця побудована на основі даних, розрахованих автором, тоді в кінці таблиці необхідно записати: «Розраховано автором на основі даних...» і вказати статистичні органи або організацію, яка звітує.

Ілюстрації (креслення, схеми, графіки, карти, рисунки, фотографії) і таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті.

Наприклад:

Структура фінансової системи України наведено на рис. 1.1. [4, с. 56–58].

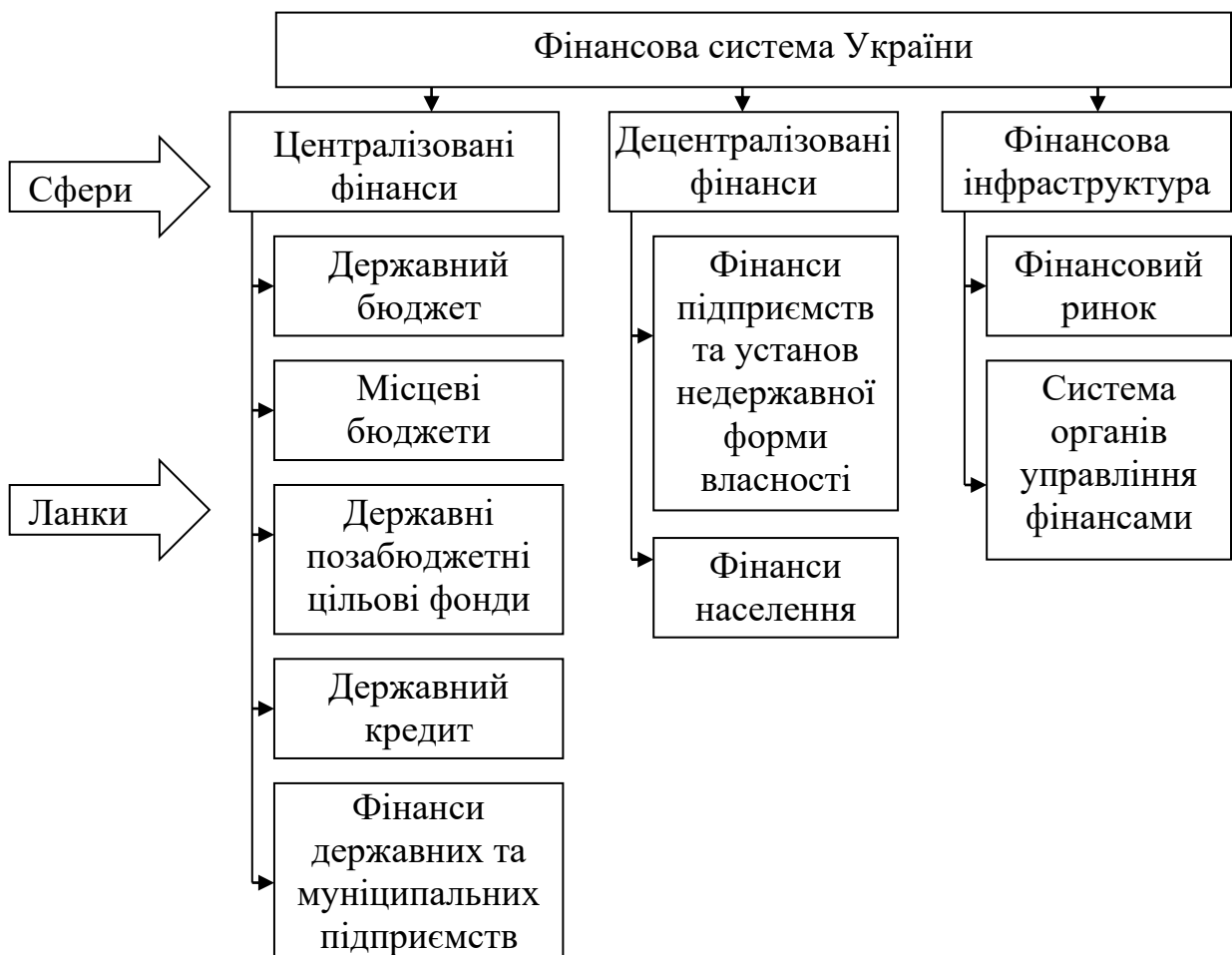

Рис. 1.1. Структура фінансової системи України

Джерело: запозичено з [4].

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище і

нижче кожної формули або рівняння повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Формули і рівняння (за винятком формул і рівнянь, наведених у додатках) слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули або рівняння зазначають на рівні формули або рівняння в дужках у крайньому правому положенні на рядку. Номер формули зазначають на рівні формули у круглих дужках у крайньому правовому положенні, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули надають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «...у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Наприклад:

Коефіцієнт миттєвої ліквідності характеризує швидкість погашення короткострокових зобов'язань високоліквідними активами та розраховується за формулою 2.1.

$$КЛ_{\text{м}} = \frac{A_{\text{в}}}{З_{\text{п}}}, \quad (2.1)$$

де $КЛ_{\text{м}}$ – коефіцієнт миттєвої ліквідності;

$A_{\text{в}}$ – високоліквідні активи, до яких належать грошові кошти, їх еквіваленти і поточні фінансові інвестиції;

$З_{\text{п}}$ – поточні (короткострокові) зобов'язання, що складаються з короткострокових кредитів та розрахунків із кредиторами;

7. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ПОСИЛАНЬ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Список використаних джерел має містити не менше 30 джерел та бути оформлений в алфавітному порядку (такий спосіб є найпоширеніший та універсальний) або за послідовністю посилань у тексті. Спочатку наводять літературу, видану кирилицею, далі – латиною. Приклад оформлення списку використаних джерел наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Приклади оформлення списку використаних джерел з урахування ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Вид джерела	Приклад оформлення
1	2
МОНОГРАФІЯ, КНИГА, ПОСІБНИК	
Один автор	Лайко О. І. Трансформація інвестиційної системи України. Одеса: ІПРЕЕД, 2015. 420с.
Два автори	Буркинський Б. В., Лисюк В. М. Стратегія розвитку промислового комплексу регіону (орієнтири, ресурси, обмеження). Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2008. 321 с.
Від трьох до семи авторів	Борисевич Є. Г., Горелкіна С. Б., Жуковська Л. Е. Особливості маркетингу послуг у сфері поштового зв'язку: навч. посіб. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2011. 216 с.
Багатотомне видання	Стратегія розвитку машинобудівної галузі України: в 4 т. / ред. вид.: О. О. Пайко, І. П. Кисюк. Донецьк: Юго-Восток, 2001. 500 с.
Окремий том серії	Стратегія розвитку машинобудівної галузі України: в 4 т./ред. вид.: О. О. Пайко, І. П. Кисюк. Донецьк: Папірус, 2001. Т. 2. 300 с.
Частина (розділ) книги	Мартієнко А. І. Теоретичні основи розвитку відносин власності на природні ресурси. <i>Оцінка і прогноз якості земель</i> / за ред. І. П. Кисюк. Київ: Університетська книга, 2014. С. 132–144.
Автор та редактор	Косенко І. С., Опалко А. І. Прикладна економіка / за ред. І. С. Косенка. Київ: Думка, 2008. 256 с.
Редактор (без автора)	Методика дослідної справи в економіці / за ред. Г. В. Кондаренка, К. О. Іковенка. Харків: Основа, 2011. 369 с.
Автор і перекладач	Мартієнко А. І. Теоретичні основи розвитку відносин власності / пер. з англ. В. Н. Перегудова. Київ: Основа, 2014. 503 с.
Видання, відмінне від першого	Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
СТАТТЯ З ПЕРІОДИЧНОГО ВИДАННЯ ТА ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ	
Стаття в журналі	Монастирський Г. Л. Модернізаційна парадигма управління економічним розвитком територіальних спільнот базового рівня. <i>Стратегічні пріоритети</i> . Київ, 2009. №5 (8). С. 10–20.
Стаття в збірнику	Наумов О. Г. Чинники формування інвестиційного клімату. <i>Економічні інновації: науковий збірник</i> . Харків, 2015. Вип. 52. С. 170–177.

Продовження табл. 3

1	2
Від трьох до семи авторів	Коваль В. В., Башинська М. І., Лайко О. І., Чехович З. В. Концептуальні засади визначення ефективності інвестиційної діяльності. <i>Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право</i> : науковий журнал. Київ, 2015. № 5-6 (82-83). С. 105–115.
Стаття, що має цифровий ідентифікатор DOI	Стеценко Н. А. Основні підходи до оцінки ефективності виконання бюджетних програм в Україні. <i>Modern Economics</i> . Миколаїв, 2018. № 11. С. 148–153. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V11(2018)-24 .
Електронний ресурс	Монастирський Г. Л. Модернізаційна парадигма управління економічним розвитком територіальних спільнот базового рівня. <i>Стратегічні пріоритети</i> . Київ, 2009. №5 (8). С. 10–20. URL: http://ejournal.com.ua/2009-4/7.pdf . (дата звернення: 25.10.2020).
Матеріали (тези доповідей) конференції (симпозіуму, з'їзду, семінару)	Волчков О. Є. Управління економічним розвитком підприємств. <i>Стратегічні пріоритети розвитку держави</i> : матеріали міжн. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 28 жовт. 2014 р.). Одеса: Астропринт, 2014. С. 47–49. Волчков О. Є. Управління економічним розвитком підприємств. <i>Стратегічні пріоритети розвитку держави</i> : матеріали міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 28 жовт. 2014 р. Одеса: Астропринт, 2014. С. 47–49.
Стаття з газети	Їжак О. Вільна головоломка. <i>Дзеркало тижня</i> . 2019. 19 лютого. URL: https://dt.ua . (дата звернення: 25.10.2020). Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i> . Київ, 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.
АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЙ ТА ДИСЕРТАЦІЙ	
Автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата наук	Наумов О. В. Розвиток інвестиційного клімату: автореф. дис. ... канд. економ. наук: 08.00.03. Одеса, 2013. 26 с.
Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук	Волчков О. Є. Стратегічне планування на підприємствах: дис. ... доктора економ. наук: 08.00.04. Одеса, 2011. 426 с.
ЗАКОНОДАВЧІ, НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ ТА СТАНДАРТИ	
Законодавчі та нормативні документи	Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-IV. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . Київ, 2004. № 9. Ст. 79.

1	2
	Господарський кодекс України: за станом на 16 січня 2003 р. <i>Відомості Верховної Ради України (ВВР)</i> . 2003. С. 192. Демографічний щорічник «Населення України за 2017 рік». / відп. за вип. М. Б. Тімоніна. Київ: Державна служба статистики України. 2018. 138 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/11/zb_dy_2017.pdf . (дата звернення : 25.10.2020).
Стандарти	ДСТУ ISO 9001-2001. Системи управління якістю. Вимоги. [Чинний від 2001-06-27]. Київ: Держстандарт України, 2001. 25 с. (Національні стандарти України).

8. ВКАЗІВКИ ПРО ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконана повністю курсова робота здається студентом для перевірки керівникові, який перевіряє роботу на її відповідність вимогам методичних рекомендацій. Перевірена та підписана робота з рецензією керівника та попередньою оцінкою повертається студентові для врахування зауважень та підготовки до захисту.

Захист курсової роботи відбувається перед комісією у складі трьох спеціалістів, один з яких – керівник роботи. Попередня оцінка керівника по результатах перевірки роботи не є остаточною і повинна бути підтверджена студентом при захисті. У відповідності до рівня знання проблеми, виявленого на захисті, комісія може підвищити або знизити запропоновану керівником оцінку.

Важливе значення має ретельність підготовки студента до захисту роботи. Потрібно вільно володіти її матеріалом, термінологією, сутністю категорій, прикладами, кількісними значеннями показників, аргументацією і т.п. Водночас треба бути конкретним і стислим у відповідях.

Критерії оцінки наведено у додатку Г, а саме:

Оцінка 90-100 балів (А) «відмінно» - студент у повному обсязі розкрив зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, показав систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, є у наявності обґрунтування вибору теми, її актуальність, формулювання мети та завдань курсової роботи, робота носить науково-дослідний характер, дана глибока оцінка стану розв'язання поставлених проблем, робота насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), проведений

глибокий їх аналіз, застосовані інноваційні інформаційні технології щодо обробки та аналізу даних, дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений у логічній послідовності, зроблено відповідні узагальнення і висновки, наведено практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу. Під час написання курсової роботи використовується широкий перелік сучасних літературних джерел. Вимоги щодо оформлення: відповідність оформлення роботи вимогам діючих нормативних документів щодо виконання та оформлення таблиць та рисунків, списку літератури, наявності в роботах посилань на використані джерела, нумерації сторінок, додатків та ін. У додатках наводяться практичні матеріали організації, чи підприємства та інформація, яка вважається за потрібне додати для ілюстрації суті даної проблеми.

Оцінка 85-89 балів (В) «добре» - студент у достатньо повному обсязі розкриває зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, показує систематичні та достатньо глибокі знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, є у наявності обґрунтування вибору теми, її актуальність, формулювання мети та завдань курсової роботи, робота носить науково-дослідний характер, достатньо насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), проведений їх аналіз, застосовані інноваційні інформаційні технології щодо обробки та аналізу даних, але допущені незначні помилки у розрахунках. Дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений у логічній послідовності, зроблені певні узагальнення і висновки, наведені практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу, але є незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, проміжних та остаточних висновків та пропозицій. При написанні курсової роботи застосований достатньо широкий перелік основних літературних джерел. Вимоги щодо оформлення: відповідність оформлення роботи вимогам діючих нормативних документів щодо виконання та оформлення таблиць та рисунків, списку літератури, наявності в роботах посилань на використані джерела, нумерації сторінок, додатків та інші.

Оцінка 75-84 балів (С) «добре» - студент у достатньо повному обсязі розкриває зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, показує систематичні та достатньо глибокі знання

навчального матеріалу з тематики курсової роботи, є у наявності обґрунтування вибору теми, її актуальність, формулювання мети та завдань курсової роботи, робота носить науково-дослідний характер, достатньо насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), проведений їх аналіз, застосовані інноваційні інформаційні технології щодо обробки та аналізу даних, але допущені незначні помилки у розрахунках. Дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений у логічній послідовності, зроблені певні узагальнення і висновки, наведені практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу, але є незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, проміжних та остаточних висновків та пропозицій. Вимоги щодо оформлення: відповідність оформлення роботи вимогам діючих нормативних документів щодо виконання та оформлення таблиць та рисунків, списку літератури, наявності в роботах посилань на використані джерела, нумерації сторінок, додатків.

Оцінка 70-74 балів «Д» «задовільно» - студент не в повному обсязі розкрив зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, не в достатній мірі показав знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, обґрунтування вибору теми, її актуальності, формулювання мети та завдань курсової роботи. Не дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений не у логічній послідовності, зроблені поверхневі узагальнення і висновки, не наведені практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу. При написанні курсової роботи застосований обмежений перелік основних літературних джерел. Вимоги щодо оформлення: відповідність оформлення роботи вимогам діючих нормативних документів щодо виконання та оформлення таблиць і рисунків, списку літератури, наявності в роботах посилань на використані джерела, нумерації сторінок, додатків та ін.

Оцінка 60-69 балів «Е» «допустимо» - студент не в повному обсязі розкрив зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, не в достатній мірі показав знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, обґрунтування вибору теми, її актуальності, формулювання мети та завдань курсової роботи. Робота не має чітких рис науково-дослідного характеру, не в повній мірі насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), прове-

дений поверхневий їх аналіз, не застосовані інноваційні інформаційні технології щодо обробки та аналізу даних. Не дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений не у логічній послідовності, зроблені поверхневі узагальнення і висновки, не наведені практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу, є грубі помилки у формулюванні термінів, категорій, проміжних та остаточних висновків та пропозицій. При написанні курсової роботи застосований обмежений перелік основних літературних джерел. Вимоги щодо оформлення: відповідність оформлення роботи вимогам діючих нормативних документів щодо виконання та оформлення таблиць і рисунків, списку літератури, наявності в роботах посилань на використані джерела, нумерації сторінок, додатків та ін.

Оцінка 35-59 балів «FX» «незадовільно» - студент не розкрив зміст затверджених до розгляду питань курсової роботи, не показав знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, обґрунтування вибору теми, її актуальності, формулювання мети та завдань курсової роботи. Робота не носить науково-дослідного характеру, не насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), не проведений аналіз, не застосовані інноваційні інформаційні технології щодо обробки та аналізу даних. Не дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений не у логічній послідовності, зроблені помилкові узагальнення і висновки або вони взагалі відсутні, не наведені практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу, є грубі помилки у формулюванні термінів, категорій, проміжних та остаточних висновків і пропозицій. При написанні курсової роботи використаний вузький (до 10 джерел) перелік основних літературних джерел. Оформлення роботи не відповідає вимогам діючих нормативних документів щодо виконання та оформлення таблиць та рисунків, списку літератури, наявності в роботах посилань на використані джерела, нумерації сторінок, додатків та ін.

Оцінка 0-34 балів «FX» «незадовільно» - студент не може виконати завдання курсової роботи. Викладачем призначається нова тема після повторного курсу дисципліни «Фінанси».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавство

1. Верховна Рада України. Бюджетно-фінансове законодавство. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/klas#20>.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України №2456-VI від 06.07.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
3. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від 07.12.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
4. Законодавство Європейського Союзу. URL: <https://eur-lex.europa.eu/>
5. Національний банк України. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/strategiya-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2025-roku-7686>.
6. Національний банк України. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/develop-strategy/fintech2025>.
7. Національний банк України. Біла книга «Майбутнє регулювання ринку страхування». URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bila-kniga-maybutnye-regulyuvannya-rinku-strahuvannya>.
8. Міністерство фінансів України. Діяльність. Бюджетна політика. URL: <https://mof.gov.ua/uk/budget-policy>.
9. Міністерство фінансів України. Діяльність. Податкова політика. URL: <https://mof.gov.ua/uk/tax-policy>.
10. Міністерство фінансів України. Діяльність. Митна політика. URL: <https://mof.gov.ua/uk/customs-policy>.
11. Міністерство фінансів України. Діяльність. Боргова політика. URL: <https://mof.gov.ua/uk/borgova-politika>.
12. Міністерство фінансів України. Діяльність. Фінансова політика. URL: <https://mof.gov.ua/uk/finansova-politika>.
13. Національна економічна стратегія на період до 2030 року: Постанова Кабінету міністрів України №179 від 03.03.2021 р. Дата оновлення: 03.03.2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>.
14. Міністерство економіки України. Діяльність. Стратегічне планування та макроекономічне прогнозування. Прогноз. Прогноз економічного та соціального розвитку України на 2022-2024 роки.

URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=77059300-efc0-4c61-8a67-3974e0cd27a5&title=PrognozEkonomichnogoISotsialnogoRozvitkuUkraini>.

15. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету міністрів України №695 від 05.08.2020 р. Дата оновлення: 05.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.

16. Міністерство розвитку громад та територій України. Напрямки діяльності. Державна регіональна політика. Стратегічне планування регіонального розвитку. Стратегічне планування регіонального розвитку на період до 2027 року. Регіональні стратегії розвитку на період до 2027 року. URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/derzhavna-rehional-na-polityka/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvitku/strategichne-planuvannya-regionalnogo-rozvytku-na-period-do-2027-roku/regionalni-strategiyi-rozvytku-na-period-do-2027-roku/>.

17. Про Стратегію сталого розвитку «Україна 2020»: Указ Президента України від 12.05.2015 р. № 5/2015. Дата оновлення: 14.11.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

18. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. Дата оновлення: 30.09.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

19. Український інститут майбутнього. Україна 2030Е — країна з розвинутою цифровою економікою. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html>.

20. Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2022-2025 роки та плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету міністрів України №1805-р від 29.12.2021 р. Дата оновлення: 29.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>.

21. Про Бюджетну декларацію на 2022-2024 роки: Постанова Верховної Ради України №1652-IX від 15.07.2021 р. Дата оновлення: 15.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1652-20#Text>.

22. Середньострокова стратегія управління державним боргом на 2021-2024 роки: Постанова Кабінету міністрів України №1291 від 09.12.2021 р. Дата оновлення: 09.12.2021. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1291-2021-%D0%BF#Text>.

23. Європейська Рада. Рада Європейського Союзу. Довгостроковий бюджет ЄС на 2021-2027 роки та пакет заходів щодо відновлення (Long-term EU budget 2021-2027 and recovery package). URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2021-2027/>.

24. Стратегія валютних інтервенцій Національного банку України: Рішення правління Національного банку України №769-рш від 29.12.2020 р. Дата оновлення: 29.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr769500-20/sp:max100#Text>.

Навчальна література

1. Бутенко В. В. Бюджетна система : навч.-метод. посіб. Одеса: ОНУ 2018. 342 с.

2. Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси: навч. посіб. Одеса, 2018. 262 с.

3. Волохова М. П., Гарбар Ж. Б., Журавльова Т. О., Коваль В. В., Лисюк В. М., Шлафман Н. Л. Фінанси: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Одеса: Фенікс, 2014. 226 с.

4. Дем'янчук М. А. Казначейська справа: навчально-методичний посібник. Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова. 2018. 180 с.

5. Журавльова І. В., Гаврильченко О. В., Полтініна О. П. Фінанси : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра екон. наук, професора І. В. Журавльової. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.

6. Журавльова Т. О., Ганевич Є. М., Здорікова Т. С. Фінанси: навч. посіб. К.: «Освіта України», 2014. 716 с.

7. Журавльова Т. О., Дем'янчук М. А. Страхування: навч. посіб. К: «Освіта України», 2017. 320 с.

8. Катан Л. І., Демчук Н. І., Бабенко-Левада В. Г., Журавльова Т. О. Банківська система: навч. посіб. / за ред. І. М. Мазур. Дніпро: Пороги, 2017. 444 с.

9. Лютий І. О., Боринець С. Я., Варналій З. С. Фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 720 с.

10. Маслій Н. Д. Бухгалтерський облік: навч. метод. посіб. Одеса: Астропринт, 2017. 272 с.

11. Маслій Н. Д. Маркетинг: навч. метод. посіб. Одеса: Астропринт, 2017. 180 с.

12. Савастєєва О. М. Фінансові системи зарубіжних країн:

навч. посіб. К.: ФОП Гуляєва В. М., 2019. 177 с.

13. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: підручн. / за ред. О. Я. Стойка. К.: Алерта, 2017. 406 с.

14. Федосов В. М., Опарін В. М., П'ятаченко Г. О. Податкова система України: підруч. / за ред. В. М. Федосова. К.: Либідь, 2014. 467 с.

Наукова література

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

2. ScienceDirect. URL : <https://www.sciencedirect.com/>.

3. Web of Science. URL : <https://webofknowledge.com/>.

4. Research Gate. URL : <https://www.researchgate.net/>

5. Scholar Google. URL : <https://scholar.google.com.ua/>

6. Demianchuk M., Bezpartochnyi M., Filipishyna L., Živitere M. The model of achieving a balanced balance between economic efficiency and ecological-social responsibility of digitalized enterprise. *Journal of Optimization in Industrial Engineering*. 2021. Vol. 14, Is. 1. P. 63–70. DOI: <https://doi.org/10.22094/JOIE.2020.677817>

7. Demianchuk M., Kotlubai V., Redina Ye. Socially responsible investment as a factor in the balanced development of enterprises. Institutional development mechanisms of the financial system of the national economy: collective monograph / Editor: Prof. Dr. Badri Gechbaia. Batumi: Publishing House “Kalmosani”, 2020. P. 136–154.

8. Demianchuk M., Melnik K. Activities of banks which belong to the foreign banking groups in the Ukrainian financial market. *Economic and business administration development: scientific currencies and solutions*: Abstracts I International scientific-practical conference (Kiev, 22 october 2020). Kiev: NAU, 2020. P. 348–351. URL:

9. Demianchuk M., Sergiyenko L., Boiko O. Financial inclusion as a dominant factor in the country's economic growth. *Eastern European Conference of Management and Economics*: Proceedings of the 2nd International Scientific Conference (29 May 2020). Ljubljana, 2020. P. 207–211. URL:

10. Баранник Л. Б., Піскова Ж. В. Державна податкова політика в Україні в контексті нової парадигми розвитку. *Стратегія розвитку України*. 2016. №1. С. 36–42.

11.Борисова Л. Є., Колесник О. О. Специфіка антикризового управління банком залежно від стадії життєвого циклу. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 2 (13). С. 273–277.

12.Бутенко В. В. Роль бюджетної політики в системі забезпечення фінансової безпеки України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. Одеса: Одеський національний економічний університет, 2017. № 1 (62).

13.Бутенко В. В., Лисенко К. А. Пенсійний фонд України в системі пенсійного забезпечення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. №20. С. 787–791.

14.Бутенко В. В., Осіпова М. С. Податкова політика як засіб регулювання економічного розвитку держави. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2018. № 3 (65). С. 55–60.

15.Варналій З. Податкова система України: інституціонально-функціональна структура та шляхи модернізації. *Економічний дискурс*. 2018. Вип. 2. С. 15–24.

16.Варналій З. Фіскальна політика та її вплив на розвиток малого і середнього бізнесу в Україні. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2018. № 5(257). С. 28–51.

17.Васютинська Л. А. Система видатків бюджету в умовах розвитку програмно-цільового управління: монографія. Одеса: Друк-Південь, 2014. 192 с.

18.Городецька Т. Е., Сендецький О. С. Автоматичні механізми сучасної фіскальної політики України. *Молодий вчений*. 2017. № 3(43). URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/142.pdf>

19.Дем'янчук М. А., Донецький А. Ю. Вплив діджиталізації на фінансовий сектор України. *Теоретичні та практичні дослідження молодих науковців: матеріали міжнар. наук.-практич. конф. магістрантів та аспірантів* (Харків, 01–04 груд. 2020 р.). Харків, 2020. С. 216–217. URL:

20.Дем'янчук М. А., Волкова М. С. Дослідження стану бюджетної безпеки України. *Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки: матеріали всеукр. наук.-практич. конф. молодих вчених*, м. Одеса, 21 жовтня 2021 р. Одеса, 2021. С. 160–161. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/31988>

21.Дем'янчук М. А., Донецький А. Ю. Розвиток фінансового сектору України у сучасних умовах. *Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу: матеріали міжнар. наук. конф.* (Житомир, 5-6 листоп. 2020 р.). Житомир, 2020. С. 244. URL:

22. Дем'янчук М. А., Дроздина А. А. Інформаційні технології як фактор підвищення конкурентоспроможності страхових компаній. *Модернізація економіки: теоретичні засади та практика реалізації*: матеріали міжнар. наук.-практич. конф., м. Запоріжжя, 23 січня 2021 р. Запоріжжя, 2021. С. 145–149. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/30220>

23. Дем'янчук М. А., Дроздина А. А. Особливості функціонування страхового ринку України в умовах невизначеності. *Актуальні тенденції наукових досліджень у сфері розробки і використання моделей економічної поведінки суб'єктів господарювання*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти та молодих учених. м. Дніпро, 06–07 грудня 2021 р. Дніпро, 2021. С. 126–127. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/32009>

24. Дем'янчук М. А., Журавель О. В., Мельник К. Є. Фінансова система України під впливом Covid-19. *Інвестиції: практика та досвід*. Київ, 2021. № 10. С. 13–21. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.10.13>

25. Дем'янчук М. А., Колеснікова О. Г. Перспективи розвитку фінансової екосистеми в Україні. *Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку*: матеріали 5-ої Всеукраїнської наук.-практ. Інтернет-конф. (29 травня 2020 р.). Херсон, 2020. С. 45–48. URL:

26. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д. Домінанти розвитку фінансового сектору України в умовах цифрових трансформацій. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні*: зб. матеріалів міжнар. наук.-практич. конф., м. Вінниця, 12 березня 2021 р. Вінниця, 2021. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2021/paper/view/11831>

27. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д. Сучасні тренди розвитку страхового ринку України в умовах посилення професійної відповідальності. *Ринкова економіка : сучасна теорія і практика управління*. Т. 20, Вип. 3 (49). Одеса, 2021. С. 65–87.

28. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д., Кюркчі В. Ф. Формування державного бюджету України з урахуванням досвіду соціально-економічного розвитку провідних країн. *Синергетичні драйвери розвитку обліку, податкового аудиту та бізнес-аналітики*: збірник тез за матеріалами міжнар. наук.-практич. інтернет-конф., м. Ірпінь,

14-15 квітня 2021 р. Ірпінь, 2021. С. 478–481. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/30982>

29. Дем'янчук М. А., Мельник К. Є. Оверсайт платіжно-розрахункових систем в Україні. *Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці*: матеріали XVI всеукр. наук.-практич. інтернет-конф. (Ірпінь, 30 листоп. – 4 груд. 2020 р.). Ірпінь, 2020. С. 99–101. URL:

30. Дем'янчук М. А., Трапезніков А. О. Цифрові технології у розвитку економічних систем. *Розвиток фінансово-кредитних систем: виклики сьогодення*: матеріали Всеукр. наук.-практич. інтернет-конф., Ч. II. (Умань, 2-3 черв. 2020р.). Уманський НУС, 2020. С. 15–18. URL:

31. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д., Волкова М. С. Нарощування фінансового потенціалу України в умовах дестабілізації. *Перспективи розвитку територій: теорія і практика*: матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 18-19 лист. 2021 р. Харків, 2021. С. 99–101. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/32178>

32. Десятнюк О. М., Гузела І. А. Проблеми і напрямки модернізації податкового регулювання в Україні. *Світ фінансів*. 2018. Вип. 3. С. 58–66.

33. Журавльова Т. О. Інвестиційна діяльність страхових компаній. Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку суб'єктів національного господарства: монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро: Журфонд, 2019. С. 171–183.

34. Журавльова Т. О. Інтегральна модель оцінки фінансової стійкості банку на основі якості управління активами та пасивами. Взаємодія банків та інших фінансових установ з підприємствами: теорія, методика і практична реальність: монографія / за заг. ред. Л. І. Катан та Н. І. Демчук. Дніпро: Пороги, 2018. С. 206–216.

35. Журавльова Т. О. Інформатизація ринку страхових послуг: теоретичний аспект. Економічна кібернетика: моделювання соціально-економічних систем: колективна монографія / за заг. ред. Л. М. Савчук, К. Ф. Ковальчука. Дніпро: Пороги, 2017. С. 108–119.

36. Журавльова Т. О. Правові основи та практика організації банківської діяльності. Теорія і практика діяльності підприємств: монографія в двох томах. Т. 2 / Нац. металург. академія України; за заг. ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2017. С.

302–312.

37. Журавльова Т. О. Фінансова та інвестиційна діяльність страхових компаній: їх сутність та взаємозв'язок. Сучасні тенденції розвитку регіонів, підприємств та їх об'єднань / Нац. металург. академія України; за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2018. С. 201–212.

38. Замасло О. Т. Податкова система України: теорія, методологія, практика : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 420 с.

39. Зверяков М. І. Теоретична парадигма сталого розвитку та українські реалії. *Економіка України*. 2018. № 10. С. 10–31.

40. Іващенко А. Висновки до звіту Уряду за 2018 р.: деякі питання соціальної політики / за заг. ред. В. Мазярчука. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/03/2019-03-14.vysnovky_zvit_urjadu_socialka_md.pdf

41. Колесник О. О., Журавльова Т. О. Регіональні банки реконструкції та розвитку як елемент антикризової політики держави. Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств: проблеми та перспективи: колективна монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. С. 58–65.

42. Коноваленко Д. Фіскальна консолідація та її вплив на економіку України. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2017. № 3 (11). URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/tmp/pdf/405.pdf>

43. Копич Р. І. Фіскальна політика країн центральної та східної Європи в євроінтеграційному процесі : автореф. ... канд. екон. наук: 08.00.02. Київ, 2017. 21 с.

44. Кравчук І. С. Стабільність ринку обігових фінансових інструментів: автореф. дис. ... доктора екон. наук : 08.00.08. Тернопіль, 2018. 43 с.

45. Маслій Н. Д. Інтеграційні форми розвитку підприємств: теоретичні аспекти та практичні підходи: монографія. Одеса, 2018. 306 с.

46. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А., Жаданова Ю. О. Модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів підприємств в умовах цифрових трансформацій. Існуюча практика та новітні тенденції в управлінні суб'єктами господарювання різних організаційно-правових форм: монографія / за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. Дніпро: Пороги, 2020. С. 197–214.

47. Міщенко В. І., Холодилова А. О. Інституційні засади

макропруденційного регулювання і нагляду за фінансовим сектором. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. № 2(18). С. 95–100.

48. Полчанов А. Ю. Фінансовий потенціал як основа фінансової політики держави в умовах пост конфліктного відновлення. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Вип. 4 (10). С. 129–133.

49. Савастєєва О. М. Організація бюджетного процесу на місцевому рівні в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика: монографія. Чернігів: ЧНТУ, 2019. 360 с.

50. Савастєєва О. М. Ризики ефективності бюджетного процесу на рівні об'єднаних територіальних громад. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. Одеса: Міжнародний гуманітарний університет, 2017. Вип. 26. Ч. 2. С. 92–95.

51. Слатвінська М. О. Податкові домінанти державного бюджету України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 23. С. 548–552.

52. Слатвінська М. О. Податкові пільги як інструмент реалізації фіскальної політики. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2017. № 12 (74). С. 77–82.

53. Слатвінська М. О. Проблеми функціонування позабюджетних обов'язкових цільових фондів в Україні. *East European Scientific Journal*. 2019. № 1 (41). Ч. 1. Р. 23–31.

54. Трансформаційні процеси у податковій системі України : колективна монографія / за ред. І. С. Волохової. Одеса: Атлант ВОІ СОІУ, 2018. 384 с.

55. Хомутенко А. В. Організація нормативно-правового забезпечення управління державними фінансами України. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. № 2 (70). Ч. 2. С. 98–106.

56. Хомутенко А. В. Системні атрибути та структурні викривлення управління державними фінансами України. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 2 (64). С. 151–162.

57. Хомутенко А. В. Сучасна парадигма управління державними фінансами України : монографія. К.: ФОП Гуляєва В. М., 2019. 384 с.

58. Хомутенко А. В., Хомутенко В. П. Теоретичні та практичні

аспекти застосування методу моделювання при виконанні судово-економічних експертиз. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 5/1. С. 9–13.

59. Школьник І. О., Васильєва Т. А., Леонов С. В. Проблеми і перспективи розвитку фінансової системи України : монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. І. О. Школьник, д-ра екон. наук, проф. І. І. Рекуненко. Суми : Сумський державний університет, 2017. 343 с.

Окремі джерела статистичної інформації

1. Державна аудиторська служба України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/index.php?lang=uk>
4. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua>
5. Міжнародна спілка авіаційних страховиків (International Union of Aerospace Insurers) . URL: <http://www.iuai.org>
6. Міжнародна спілка з морського страхування (International Union of Marine Insurance) . URL: <http://www.iumi.com>
7. Міжнародна спілка страховиків кредитів і інвестицій (International Union of Credit and Investment Insurers - Berne Union) . URL: <http://www.berneunion.org/about-the-berne-union>
8. Міжнародна спілка страховиків технічних ризиків (International Association of Engineering Insurers (IMIA) . URL: <http://www.imia.com>
9. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
10. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>
11. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua>
12. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
13. Пенсійний фонд України. URL: <http://www.pfu.gov.ua>
14. Рахункова палата України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>

ДОДАТКИ

Приклад оформлення титульного аркушу
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Економіко-правовий факультет
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Фінанси»

на тему:

«Розвиток фінансового сектору економіки в умовах діджиталізації»

Студента (ки) _____ курсу
денної/заочної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування»

_____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Керівник: _____

_____
(посада, науковий ступінь, вчене звання,
прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: ____ Оцінка: ECTS ____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Приклад оформлення змісту

(до теми «Розвиток фінансового сектору економіки в умовах діджиталізації»)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ.....	6
1.1. Діджиталізація як інструмент стимулювання економічного зростання країни.....	6
1.2. Діджиталізація фінансового сектору економіки як визначальна передумова його якісного розвитку.....	9
1.3. Переваги та недоліки діджиталізації фінансового сектору економіки України.....	12
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЦИФРОВИХ ТРЕНДІВ ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ.....	15
2.1. Дослідження розвитку цифрових технологій у фінансовому секторі України.....	15
2.2. Оцінка передумов формування екосистеми FinTech...	18
2.3. Розвиток платіжної інфраструктури України – тренд фінансового сектору економіки.....	21
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	24
3.1. Шляхи визначення і мінімізації проблем цифрових трансформацій фінансового сектору економіки України.....	24
3.2. Перспективи розвитку ринку електронних грошей в умовах діджиталізації фінансового сектору економіки.....	27
3.3. Використання хмарних технологій та штучного інтелекту як інструменту реалізації концепції забезпечення розвитку фінансового сектору України	30
ВИСНОВКИ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36
ДОДАТКИ.....	41

Приклад оформлення вступу

(до теми «Розвиток фінансового сектору економіки в умовах діджиталізації»)

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Значні мегарегіональні зміни на континентах з різною інтенсивністю та різними результатами зумовлені поглибленням процесів глобалізації світового господарства та викликані розширенням та поглибленням економічної інтеграції, суттєвими змінами в структурі національних економічних систем, тривалими трансформаційними зрушеннями тощо. Разом із глобалізаційними процесами сучасний світ переживає перехід від індустріального суспільства до інформаційного, при цьому рівень розвитку інформаційного простору вирішальним чином впливає на економіку, культуру і політику.

Переорієнтація традиційної економіки на цифрову потребує використання новітніх інноваційних технологій, в тому числі і у фінансовому секторі. Відповідно до прийнятої «Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року» визначено основні напрями інноваційного розвитку фінансового ринку, а саме розвиток відкритої архітектури фінансового ринку та оверсайта; забезпечення розвитку ринку FinTech, цифрових технологій та платформ регуляторів; забезпечення розвитку SupTech&RegTech; розвиток цифрової економіки. Розвиток фінансового сектору на сучасному етапі пов'язаний з використанням новітніх інформаційних технологій. Розроблення та використання установами фінансового сектору технологічних інновацій є одними з важливих напрямів успішного розвитку національного ринку фінансових послуг. Використання нових фінансових продуктів, інструментів та технологій сприяє підвищенню доходів фінансових установ, посиленню їх конкурентоспроможності на ринку, поліпшенню іміджу й підвищенню рівня довіри з боку нефінансових корпорацій та домогосподарств. Суттєвим трендом розвитку світової економіки у XXI сторіччі є поширення ІКТ, що надало можливості розвитку «цифрової економіки» та зумовило впровадження у науковий обіг понять «цифровізація» або «діджиталізація».

Найбільшу перевагу від застосування цифрових технологій отримує фінансовий сектор економіки, зокрема дослідженню питань щодо особливостей трансформаційних процесів у фінансовому

секторі, розвитку фінансових технологій, безконтактних платежів, розвитку ринку електронних грошей, використання штучного інтелекту для банківського комплаєнсу, сучасних тенденцій банківських інновацій, забезпечення кібербезпеки фінансової системи України, загроз і перспектив цифровізації фінансового сектору тощо присвячено низку праць вітчизняних і зарубіжних вчених серед яких слід відмітити: Н. Бахишева, Г. Белінську, О. Васюренко, Л. Голенда, А. Гончаренко, Д. Дранове, Д. Завадська, Д. Емері, С. Єгоричева, Л. Жердецьку, Р. Мертона, Г. Мінцберг, К. Мяделец, О. Сергєєва, В. Соловійова, Д. Тіса, Л. Уайта, Л. Федулову, Дж. Фіннерті, Е. Хаританович, О. Чепіжко та інших. Проте додаткового дослідження потребують питання впливу процесів діджиталізації на діяльність фінансового сектору економіки України для визначення основних сучасних трендів цифровізації та технологізації фінансових послуг.

Мета і завдання дослідження. Метою даної роботи є дослідження теоретичних основ розвитку фінансового сектору економіки в умовах діджиталізації та обґрунтуванню практичних рекомендацій щодо забезпечення такого розвитку. Для досягнення мети були поставлені та вирішені наступні завдання:

- визначити сутність процесів діджиталізації як інструменту стимулювання економічного зростання країни;
- дослідити процеси діджиталізації фінансового сектору економіки як визначальної передумови його якісного розвитку;
- з’ясувати переваги та недоліки діджиталізації фінансового сектору економіки України;
- дослідити тенденції розвитку цифрових технологій у фінансовому секторі України;
- провести оцінку передумов формування екосистеми FinTech;
- аргументувати тренди фінансового сектору економіки;
- виокремити шляхи визначення і мінімізації проблем цифрових трансформацій фінансового сектору економіки України;
- сформулювати перспективи розвитку ринку електронних грошей в умовах діджиталізації фінансового сектору економіки;
- обґрунтувати ефективність використання хмарних технологій та штучного інтелекту як інструменту реалізації концепції забезпечення розвитку фінансового сектору України.

Об’єкт і предмет дослідження. *Об’єктом* дослідження є процеси діджиталізації фінансового сектору економіки України. *Предмет* дослідження – теоретичні, методологічні та прикладні

засади щодо розвитку фінансового сектору економіки в умовах діджиталізації.

Методи дослідження. Методологічною основою роботи є сукупність способів наукового пізнання, загальнонаукові принципи, методи і прийоми, що використовувалися в процесі проведення дослідження. Теоретичною основою роботи стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених в галузі розвитку фінансового сектору економіки. Для обробки економічної інформації, побудови таблиць, діаграм, графіків, алгоритмів використані сучасні комп'ютерні технології і пакет прикладних програм Microsoft Excel.

У процесі виконання курсової роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: індукції та дедукції, діалектичного пізнання, узагальнення та наукової абстракції – при визначенні сутності процесів діджиталізації як інструменту стимулювання економічного зростання країни; методи порівнянь та аналогій, групування та систематизування – при вивченні процесів діджиталізації фінансового сектору економіки; методи економічного та функціонального аналізу – при дослідженні тенденцій розвитку цифрових технологій у фінансовому секторі України, проведенні оцінки передумов формування екосистеми FinTech; формалізації складних структур, системно-ситуаційного підходу, абстрактно-логічний та оптимізації при виокремленні шляхів визначення і мінімізації проблем цифрових трансформацій фінансового сектору економіки України, а також обґрунтуванні ефективності використання хмарних технологій та штучного інтелекту як інструменту реалізації концепції забезпечення розвитку фінансового сектору України.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну базу курсової роботи сформували законодавчі та нормативні акти України з досліджуваних питань, аналітичні та статистичні дані Державної служби статистики України, Національного банку України, Міністерства фінансів України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з досліджуваної проблематики. У роботі використано статистичну інформацію провідних міжнародних організацій, дослідницьких інституцій та установ.

Структура курсової роботи. Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Приклад оформлення розділів курсової роботи

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

1.1. Діджиталізація як інструмент стимулювання економічного зростання країни

Значні мегарегіональні зміни на континентах з різною інтенсивністю та різними результатами зумовлені поглибленням процесів глобалізації світового господарства та викликані розширенням та поглибленням економічної інтеграції, суттєвими змінами в структурі національних економічних систем, тривалими трансформаційними зрушеннями тощо. Разом із глобалізаційними процесами сучасний світ переживає перехід від індустріального суспільства до інформаційного, при цьому рівень розвитку інформаційного простору вирішальним чином впливає на економіку, культуру і політику. Впровадження новітніх телекомунікаційних технологій веде до скорочення витрат і зростання продуктивності праці, створення віддалених робочих місць, розвитку дистанційних форм навчання і т. д.

1.2. Діджиталізація фінансового сектору економіки як визначальна передумова його якісного розвитку

Цифровізація має значний вплив на фінансову та банківську сфери. Цифрова трансформація фінансових послуг передбачає рестайлінг фінансових послуг та включає трансформацію від обслуговування клієнтів до машинного навчання, від штучного інтелекту до мобільності, фінансова індустрія модифікується від складних, трудомістких операцій до більш прозорої структури та прямо біля керма, керуючи цією трансформацією стійкі фінансові технології революційні або FinTech компанії. Стимулювання змін в бізнес-середовищі, базисом яких є впровадження нових технологій, відбувається за рахунок процесів цифрових трансформацій, що є рушійною силою.

Критерії оцінки

РЕЦЕНЗІЯ

на курсову роботу з дисципліни «Фінанси»

Студента (ки) _____

прізвище, ім'я та по батькові

_____ курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти _____ форми навчання
номер курсу денна/заочна

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Тема курсової роботи _____

№ п/+ п	Критерії оцінки	Шкала оцінювання (балів)	Результат оцінювання (балів)
1	Якість виконання дослідження:		
1.1	чітке визначення актуальності теми, об'єкта і предмета дослідження	3	
1.2	чітке визначення мети та завдань курсової роботи	2	
1.3	огляд літературних джерел у вступі та відповідність посилань літературним джерелам	5	
1.4	глибина опрацювання теоретичного матеріалу (Розділ 1)	10	
1.5	якість аналізу об'єкта дослідження (Розділ 2)	10	
1.6	якість розробки практичних рекомендацій (Розділ 3)	15	
1.7	якість висновків	10	
1.8	оформлення переліку посилань відповідно до вимог ДСТУ	5	
1.9	якість оформлення додатків	5	
1.10	загальна якість оформлення роботи	5	
	<i>Всього за якість дослідження</i>	<i>70</i>	
2	Захист курсової роботи:		
2.1	повнота розкриття проблем, розглянутих у курсовій роботі	10	
2.2	якість презентації	10	
2.3	повнота відповідей на запитання членів комісії	10	
	<i>Всього за захист</i>	<i>30</i>	
	Підсумкова кількість балів	100	

Кількість балів до захисту	Кількість балів за результатами захисту	Оцінка, що заноситься до відомості та індивідуального навчального плану студента		
		за 100-бальною шкалою	за національною шкалою	за системою ECTS

Дата захисту «__» _____ 20__ р.

Рецензент

(підпис)

(ПІБ керівника)

Навчальне видання

**Методичні рекомендації
до виконання, оформлення та захисту курсових робіт
з дисципліни «Фінанси»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»**

Електронне практичне видання

Укладачі
Дем'янчук Марина Афанасіївна
Маслій Наталя Дмитрівна

Системні вимоги:
операційна система сумісна з програмним забезпеченням
для читання файлів формату PDF.
Обсяг даних 0,78 Мб.

Оригінал-макет виготовлено в авторській редакції

**Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Економіко-правовий факультет
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058**